

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत
राज्यातील अंगणवाडी केंद्रांमधील अंगणवाडी
सेविका व मदतनीस यांचेकरिता अन्न सुरक्षा आणि
पोषण मापदंड प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०२५/प्र.क्र.१४९/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २६ ऑगस्ट, २०२५

- वाचा :-** (१) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांचे पत्र जा.क्र. एबाविसेयो/का-६ / २०२५ / निविदा/३७२१, दि. १६.०७.२०२५.
(२) शासन पत्र, महिला व बाल विकास विभाग क्र.एबावि-२०२५/प्र.क्र.१४९/का.६, दिनांक २२.०७.२०२५.
(३) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांचे पत्र जा.क्र. एबाविसेयो/का-६ / २०२५ / निविदा/४४७६, दि. २५.०८.२०२५.

प्रस्तावना :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेमधील अंगणवाडी कर्मचा-यांना अन्न सुरक्षा आणि पोषण मापदंड प्रशिक्षण कार्यक्रम हा महात्मा गांधी प्रशासन प्रशिक्षण संस्था यांचेमार्फत एजन्सीची नियुक्ती करून राबविण्यात आला होता. त्या अंतर्गत राज्यातील सुमारे ६६००० अंगणवाडी कर्मचा-यांना सन २०२४-२५ मध्ये सदरचे प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षामध्ये निधीच्या उपलब्धतेनुसार राज्यातील उर्वरित अंगणवाडी कर्मचा-यांपैकी उपलब्ध तरतुदीच्या मर्यादेत संबंधित अंगणवाडी कर्मचा-यांना अन्न सुरक्षा आणि पोषण मापदंड प्रशिक्षण देण्याकरिता एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांचेमार्फत एजन्सी नियुक्त करून प्रशिक्षण देण्याच्या अनुषंगाने निविदा प्रक्रिया राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता.

२. त्यानुषंगाने एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालयाने एजन्सी नियुक्ती संदर्भात ई-निविदा प्रकाशित केली होती. सदर निविदा प्रक्रिये अंतर्गत मे. फुड सेफ्टी सर्व्हिसेस, नागपूर या L१ निविदाधारकाचे दर प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन रुपये १५५०/- इतके निश्चित झालेले आहेत. त्यानुसार राज्यातील सुमारे ७५७५७ अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांचेकरिता L१ निविदाधारक मे. फुड सेफ्टी सर्व्हिसेस, नागपूर यांचेकडून रुपये २३,४८,४६,७००/- (अक्षरी रुपये तेवीस कोटी अठ्ठेचाळीस लाख सेह्चेचाळीस हजार सातशे फक्त) एवढ्या रक्कमेच्या मर्यादेत प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यास तसेच प्रशिक्षणार्थी कर्मचा-यांच्या प्रवास भत्त्याकरिता (प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन रुपये १००/-प्रमाणे) रुपये १,५१,५१,४००/- याप्रमाणे एकूण रुपये २४,९९,९८,१००/- इतक्या खर्चास मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी संदर्भाधीन क्र. ३ येथील पत्रान्वये सादर केला होता. सदर प्रस्तावास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतील राज्यातील उर्वरित अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांना अन्न सुरक्षा आणि पोषण मापदंड प्रशिक्षण देण्याकरिता एजन्सी नियुक्त करण्याच्या अनुषंगाने राबविण्यात आलेल्या निविदा प्रक्रियेनुसार मे. फुड सेफ्टी सर्व्हिसेस, नागपूर या L१ निविदाधारकाकडून राज्यातील सुमारे ७५७५७

अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांना अन्न सुरक्षा आणि पोषण मापदंड प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यास व त्याकरिता येणा-या रुपये २३,४८,४६,७००/- (अक्षरी रुपये तेवीस कोटी अठ्ठेचाळीस लाख सेह्चेचाळीस हजार सातशे फक्त) (सर्व करासहित) एवढ्या खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. त्याचप्रमाणे प्रशिक्षणार्थी अंगणवाडी सेविका व अंगणवाडी मदतनीस यांचे प्रवास भत्त्याकरिता (प्रति प्रशिक्षणार्थी प्रति दिन रुपये १००/-प्रमाणे) येणा-या रुपये १,५१,५१,४००/- (अक्षरी रुपये एक कोटी एकावन्न लाख एकावन्न हजार चारशे फक्त) इतक्या खर्चास देखील शासन मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

३. सदर आदेश खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे:-

- १) सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम निविदेतील अटी व शर्तीनुसार राबविण्यात येत आहे याची दक्षता आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांनी घ्यावी.
- २) L१ निविदाधारक Food Safety Services, Nagpur यांचेकडून विहित कालावधीत प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याबाबत यासंदर्भातील अंतिम दिनांक त्यांना बंधनकारक करण्यात यावा.
- ३) उपरोक्त नमूद केलेले दर कार्यारंभ आदेश दिल्यापासून २ वर्षांच्या कालावधीसाठी लागू राहतील. त्यानुसार उर्वरित अंगणवाडी कर्मचा-यांच्या प्रशिक्षणाबाबत निधीच्या उपलब्धतेनुसार प्रशासकीय मान्यता देण्यात येईल.
- ४) सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे व खर्च यामध्ये अनियमितता झाल्यास वा लेखा आक्षेप उद्भवल्यास त्याची जबाबदारी एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांची राहिल.
- ५) सदरहू अन्न सुरक्षा व पोषण मापदंड प्रशिक्षण कार्यक्रम भारतीय अन्न सुरक्षा आणि मानक प्राधिकरण यांच्या मानकानुसार राबविण्याबाबत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांनी दक्षता घ्यावी.
- ६) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालयाने NEP च्या धर्तीवर SCERT ने तयार केलेला अभ्यासक्रम व Training Module नुसार अंगणवाडी सेविकांना द्यावयाचे प्रशिक्षण देखील या प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये देण्यात यावे. त्यानुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी करावी.
- ७) सदर आदेशानुसार एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नवी मुंबई यांनी L१ निविदाधारक मे. फुड सेफ्टी सर्व्हिसेस, नागपूर यांचेशी समन्वय ठेऊन त्यांचेमार्फत राबवावयाच्या या प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे नियोजन करून त्याप्रमाणे विहित कालमर्यादेत प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याबाबतची दक्षता घेण्यात यावी. त्यानुषंगाने क्षेत्रीय यंत्रणांना आवश्यक त्या सूचना निर्गमित कराव्यात.
- ८) वरीलप्रमाणे निविदेतील अटी शर्तीनुसार त्याचप्रमाणे विहित नियमानुसार प्रशिक्षण पार पडल्याबाबत महिला व बाल विकास विभागाच्या संबंधित क्षेत्रीय यंत्रणेने प्रमाणित केल्यानंतरच देयके अदा करण्याची कार्यवाही आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी करावी.
- ९) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयातील खरेदी धोरणातील तरतुदीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

४. सदर प्रयोजनासाठी आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा खर्च भागविण्यासाठी आवश्यक निधी त्यांना उपलब्ध करून देण्यात येईल.

५. प्रस्तुत प्रकरणी येणारा खर्च हा मागणी क्र. एक्स-१, २२३६- पोषण आहार, १९६- जिल्हा परिषदांना सहाय्य, (००) (०६)- महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ यांच्या कलम १२३ व २६१ अन्वये एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत अंगणवाडी सेवेसाठी जिल्हा परिषदांना आस्थापना अनुदान (स्थानिक क्षेत्र) (अतिरिक्त राज्य हिस्सा १००%) (कार्यक्रम), २२३६ २१७३, ३१- सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशीर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरिता उपलब्ध करून देण्यात येणा-या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०८२६१४४७०७९४३० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वि. रा. ठाकूर)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- २) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, रायगड भवन, नवी मुंबई,
- ३) सर्व विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास),
- ४) सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी (महिला व बाल विकास), जिल्हा परिषद,
- ५) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण/नागरी/आदिवासी) प्रकल्प,
- ६) महालेखापाल, लेखा परिक्षा महाराष्ट्र-१, मुंबई,
- ७) महालेखापाल लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
- ८) जिल्हा कोषागार अधिकारी, ठाणे,
- ९) संबंधित मे. फुड सेफ्टी सर्व्हिसेस, नागपूर संस्था (एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालय, नवी मुंबई यांचेमार्फत),
- १०) निवड नस्ती -का-६.